Vi□t b□i Biên t□p viên
Th□ năm, 05 Tháng 11 2015 20:05 - L□n c□p nh□t cu□i Th□ năm, 05 Tháng 11 2015 20:36

Khoa S□n

S□c kh□e nói chung hay s□c kh□e sinh s□n nói riêng là s□ hài hòa gi□a th□ ch□t, tinh th□n, và xã h□i liên quan đ□n h□ sinh s□n, là t□m g□□ng ph□n ánh tình tr□ng s□c kh□e nói chung c□a nam cũng nh□ n□ trong đ□ tu□i sinh s□n thông qua các m□i liên quan m□t thi□t v□i các c□ quan khác trong c□ th□. Vì th□, v□n đ□ chăm sóc và ngăn ng□a các b□nh liên quan đ□n c□ quan sinh s□n có ý nghĩa vô cùng quan tr□ng trong vi□c nâng cao ch□t l□□ng cu□c s□ng c□a con ng□□i.

Cũng nh□ các c□ quan khác, h□ th□ng sinh s□n c□a con ng□□i cũng đ□ng tr□□c nhi□u nguy c□ b□ t□n th□□ng v□i các tác nhân bên ngoài l□n bên trong, đ□c bi□t là trong đ□ tu□i ho□t đ□ng tình d□c. M□t trong nh□ng tác nhân đó chính là nguy c□ b□ nhi□m khu□n đ□□ng sinh s□n hay còn g□i là các b□nh lây truy□n qua đ□□ng tình d□c v□i các tác nhân nh□ vikhu□n, virus, đ□n bào, ký sinh trùng gây b□nh .v.v.... Cho đ□n nay con ng□□i đã bi□t đ□n h□n 40 loài vi sinh v□t gây nên g□n 20 h□i ch□ng hay b□nh lây truy□n qua đ□□ng tình d□c, trong đó có HIV gây nên h□i ch□ng suy gi□m mi□n d□ch m□c ph□i □ ng□□i (AIDS).

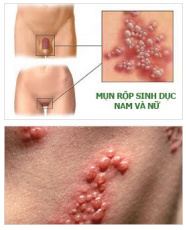
T□ l□ m□c b□nh trên th□ gi□i thay đ□i theo vùng mi□n, theo đi□u ki□n kinh t□ xã h□i, tính trung bình thì h□ng năm trên th□ gi□i có g□n 400 tri□u ng□□i b□ lây nhi□m các b□nh lý này. □ Vi□t Nam, theo □□c tính con s□ này là kho□ng 1 tri□u ng□□i, trong đó v□ thành niên và thanh niên chi□m kho□ng 40%, đi□u này đã □nh h□□ng tiêu c□c đ□n s□ phát tri□n c□a xã h□i và là thách th□c đ□i v□i ngành y t□ nói chung, đ□i v□i chuyên ngành s□c kh□e sinh s□n nói riêng.

B□nh lây truy□n qua đ□□ng tình d□c xu□t hi□n trong đ□ tu□i sinh s□n □ nhi□u m□c đ□ khác nhau, nh□ ho□c n□ng, âm □ ho□c r□m r□, bi□u hi□n t□i ch□ ho□c toàn thân tùy thu□c vào tác nhân xâm nh□p (lo□i vi khu□n, n□m ho□c vius), s□ đáp □ng c□a c□ th□ và th□i đi□m phát hi□n s□m hay mu□n. C□ nam và n□ đ□u có th□ m□c b□nh, tuy nhiên nguy c□ b□ m□c cao h□n □ n□ gi□i vì nh□ng đ□c thù trong c□u trúc c□a c□ quan sinh d□c. Ngoài ra, nguy c□ m□c b□nh cũng cao h□n

□ nh□ng ng□□i có nhi□u b□n tình, có nh□ng hành vi tình d□c thi□u an toàn, quan h□ đ□ng gi□i nam, nghi□n chích ma túy hay nh□ng ng□□i đang b□ nhi□m HIV.

Đa s□ các b□nh lây truy□n qua đ□□ng tình d□c có th□ ch□a kh□i n□u đ□□c phát hi□n và can thi□p k□p th□i, n□u không s□ d□n đ□n nhi□u bi□n ch□ng nh□ viêm nhi□m lan t□a đ□n các b□ ph□n khác (bàng quang, đ□□ng tiêu hóa .v.v…), suy gi□m kh□ năng tình d□c cũng nh□ kh□ năng có con, và nguy hi□m h□n c□ là có nguy c□ d□n đ□n ung th□ c□ t□ cung. Nh□ v□y, phát hi□n s□m các tri□u ch□ng c□a b□nh có ý nghĩa vô cùng quan tr□ng quá trình đi□u tr□, góp ph□n làm tăng hi□u qu□ đi□u tr□, rút ng□n v□ th□i gian, gi□m thi□u v□ chi phí, s□m c□i thi□n tình tr□ng s□c kh□e sinh s□n nói riêng và s□c kh□e c□ th□ nói chung. Các bi□u hi□n s□m c□n đ□□c phát hi□n bao g□m:

- Có hi□n t□□ng ti□t d□ch b□t th□□ng □ c□ quan sinh d□c nh□ âm đ□o ho□c d□□ng v□t;
- H□u môn ho□c c□ quan sinh d□c b□ đ□, ng□a, s□ng n□, ho□c có các n□t, v□t loét b□t th□□ng, các t□n th□□ng này có th□ đau hay không đau;
- Đau b□t th□□ng vùng b□ng d□□i và không liên quan gì đ□n hành kinh;
- Trên da xu□t hi□n nhi□u m□n cóc hay ph□ng r□p, các t□n th□□ng này gây đau, ch□y n□□c. Ho□c có các đ□m đ□ hay ph□ng r□p quanh mi□ng, ng□a, khô và n□t vùng môi l□n và môi bé âm h□.
- Ti□u bu□t, ti□u đau rát, ho□c ti□u nhi□u h□n bình th□□ng;
- Giao h□p đau ho□c ch□y máu;
- N□i h□ch vùng b□n.
- Khí h□ đ□i màu ho□c có mùi hôi b□t th□□ng.
- Đôi khi có kèm theo s□t.

Khi xu□t hi□n m□t trong các tri□u ch□ng nh□ v□y, chúng ta c□n ph□i th□c hi□n các yêu c□u sau:

- Th□ nh□t, đ□n ngay c□ s□ y t□ đ□ đ□□c xác đ□nh chính xác lo□i b□nh, giai đo□n b□nh đê có ch□ đ□nh đi□u tr□. T□t nh□t là khám □ chuyên khoa Ph□ s□n, còn đ□i v□i nam gi□i thì đ□n phòng khám Nam khoa hay Da li□u.

- Th□ hai, không nên t□ ch□a ho□c t□ ý ng□ng đi□u tr□ khi c□m th□y "kh□i b□nh" mà c□n ph□i có nh□n đ□nh c□a bác s□;
- Th□ ba, t□t nh□t không quan h□ tình d□c trong th□igian đi□u tr□, n□u có quan h□ thì ph□i s□ d□ng bao cao su đúng cách;
- Khuyên b□n tình c□a mình đi khám và đi□u tr□, n□u không thì s□ b□ tái phát ngay sau khi quan h□.

Đi□u tr□ các b□nh lây truy□n qua đ□□ng tình d□c đôi khi g□p r□t nhi□u khó khăn, đ□c bi□t là các t□n th□□ng ph□i h□p hay □ gia đo□n mu□n, bên c□nh đó có m□t s□ b□nh không th□ ch□a kh□i mà ch□ không làm n□ng thêm ho□c ch□ đi□u tr□ tri□u ch□ng nh□ b□nh m□n r□p, viêm gan siêu vi B, sùi mào gà, đ□c bi□t là nhi□m HIV. Chính vì v□y, vi□c ch□ đ□ng phòng ng□a tr□ nên quan tr□ng h□n bao gi□ h□t giúp b□o v□ b□n thân và b□n tình tránh đ□□c các b□nh lây truy□n qua đ□□ng tình d□c, các bi□n pháp phòng ng□a bao g□m:

- Không quan h□ tình d□c tr□□c hôn nhân; s□ng chung th□y, m□t v□ m□t ch□ng, ho□c m□t b□n tình duy nh□t. Không quan h□ tình d□c v□i gái m□i dâm, ho□c v□i ng□□i mà mình nghi ng□ nhi□m b□nh lây truy□n qua đ□□ng tình d□c;
- Luôn s□ d□ng bao cao su đúng cách trong quan h□ tình d□c;
- C□n tr□ng khi ti□p xúc v□i máu, ho□c d□ch ti□t sinh d□c c□a ng□□i khác, đ□c bi□t là vào vùng da c□a mình đang có t□n th□□ng (nh□ tr□y s□□t);
- Không s□ d□ng l□i b□m tiêm, mà ch□ s□ d□ng m□t l□n;
- Th□□ng xuyên v□ sinh c□ th□, v□ sinh sinh d□c, v□ sinh sau giao h□p. Luôn gi□ b□ ph□n sinh d□c luôn khô ráo, s□ch s□.
- Đi khám ngay khi phát hi□n các tri□u ch□ng c□a b□nh, c□n nh□ là ph□i đi□u tr□ cho c□ b□n tình;
- N□u đã đ□□c đi□u tr□ kh□i các căn b□nh này: b□n thân và b□n tình c□n ph□i đi ki□m tra l□i 3 tháng 1 l□n.
- C□n trang b□ các ki□n th□c v□ tình d□c an toàn cho c□ 2 ng□□i.

B□nh lây truy□n qua đ□□ng tình d□c v□i m□c đ□ bi□u hi□n khác nhau đã tác đ□ng không nh□ đ□n ch□t l□□ng cu□c s□ng, gây suy gi□m s□c lao đ□ng. M□c d□u b□nh có th□ ch□a đ□□c, nh□ng nh□ng di ch□ng đ□ l□i cũng không h□ ít và r□t d□ tái phát n□u g□p đi□u ki□n thu□n l□i, vì v□y công tác phòng tránh tr□ nên vô cùng c□n thi□t không ch□ t□ ngành y t□, mà còn t□ s□ ch□ đ□ng □ m□i con ng□□i.

Tài li□u tham kh□o

1. B□ môn ph□ s□n, S□n ph□ khoa t□p II, Viêm sinh d□c, Nhà xu□t b□n Y h□c, 2011, trang

746- 760.

2. Sexually transmitted infections (STIs). World Health Organization. http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs110/en/.
Accessed June 23, 2014.

3. Markle W, et al. Sexually transmitted diseases. Primary Care: Clinics Office Practice. 2013;40:557.